

خبر

جذب منابع جدید در بانک توسعه تعاون

محمد‌شیخ‌حسینی، مدیرعامل بانک توسعه تعاون گفت: «ظرف دوسال گذشته ۲۵۳ هزار میلیارد ریال منابع جدید جذب شده است.»
شیخ‌حسینی در جریان نشست خبری به مناسبت هفته تعاون تأکید کرد: «بانک توسعه تعاون به عنوان بانک تخصصی حوزه تعاون برای حمایت از حوزه تعاون و کمک به توسعه این بخش و افزایش سهم آن در اقتصاد ملی با سرمایه دولت در سال ۱۳۸۸ تأسیس شد.»

او افزود: «در ابتدای دولت منابع بانک توسعه تعاون ۳۲۶ هزار میلیارد ریال بود که در حال حاضر ۵۷۰ هزار میلیارد ریال تحقق یافته و ۵۰ درصد منابع مذکور در حوزه منابع ارزاقیمت برآورد می‌شود.»
مدیرعامل بانک توسعه تعاون افزود: «ما در این دو سال بیش از ۱۰ سال گذشته خالص پرداختی تسهیلات به بخش تعاون را ثبت کرده‌ایم، یکی از مهمترین دستاوردهای ما در دولت سیزدهم، افزایش سرمایه بانک توسعه تعاون است.»

شیخ‌حسینی توضیح داد: «سرمایه بانک توسعه تعاون قبل از دولت از ۲۸ هزار میلیارد ریال به ۶۲ هزار میلیارد ریال افزایش داشته است.» او در ادامه افزود: «از سال ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۴۰۰ بانک توسعه تعاون زیان ده بوده و در سال ۱۴۰۰ بر اساس فعالیت‌های عملیاتی بانک توسعه تعاون به عنوان بانک سودده معرفی شد. البته بانک‌های توسعه‌ای بدون نگاه به سوددهی به دنبال اجرای تکالیف هستند.»

او تأکید کرد: «ما در همه تکالیف پرداختی در حوزه پرداخت تسهیلات بخش‌های مختلف نظیر خط اعتباری بخش تعاون بیش از ۹۰ درصد تکلیف را انجام داده‌ایم. در حوزه رسالت اجتماعی در بخش تسهیلات نیز بیش از ۹۰ درصد سهمیه خود در بخش جهش مسکن توسط بانک اجرایی شده است.»

مدیرعامل بانک توسعه تعاون گفت: «ما در اواخر سال قبل برداشت از بانک مرکزی را به صفر رساندیم. در حوزه نقدینگی نیز ناترازی در بانک توسعه تعاون رقم نخورده‌است.»

صدور ۸۵۰ میلیارد تومان ضمانت نامه در حوزه تعاون

البرز محمدی، مدیرعامل صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون گفت: «در دولت سیزدهم حدود ۸۵۰ میلیارد تومان ضمانت‌نامه صادر شده و این در حالی است که در ۱۰ سال پیش از آن مبلغ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان ضمانت در حوزه تعاون صادر شده‌است.» محمدی افزود: «صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون به عنوان یک صندوق حمایتی پوشش ریسک تسهیلات و منابع اعتباری تعاونی را دنبال می‌کند.» او تأکید کرد: «در سال گذشته نزدیک به ۵۰۰ میلیارد تومان ضمانت صادر شد و در مجموع رشد بیش از ۵۸ درصدی در این حوزه به ثبت رسید.»

مدیرعامل صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون افزود: «در سال قبل ۷۷ درصد ضمانت‌نامه‌ها در بخش کشاورزی صادر شد. این در حالی است که در سال‌های گذشته این سهم حدود ۳۰ درصد محقق شده‌است.» محمدی ادامه داد: «در دوسال گذشته کارمزد برای شرکت‌های تعاونی ۶۰ درصد کاهش داشته‌و صد درصد ضمانت تسهیلات خرید برای زنان سرپرست خانوار در این مدت صورت گرفته‌است.» او ادامه داد: «ما به طرح‌های اشتغال پایه روستایی نیز ورود داشته‌ایم.» مدیرعامل صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون در ادامه گفت: «افزایش سرمایه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون را در دستور کار داریم که در این حوزه طرحی تهیه شده است.» او تأکید کرد: «تسهیل‌گری در حوزه دیجیتالی کردن خدمات این صندوق و ضمانت الکترونیکی در این راستا دنبال می‌شود. امید است که در این حوزه در گاه مشترک معاونت تعاون، بانک توسعه تعاون و صندوق در این ارتباط محقق شود.» او در ادامه بیان کرد: «طرح زکات به عنوان طرح افزایش سرمایه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون ظرف امسال دنبال می‌شود که امیدواریم از این طریق رشد سرمایه قابل توجه این صندوق را داشته باشیم.»

جهاد تبیین

با ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی توسط مقام معظم رهبری در فروردین‌ماه سال ۱۴۰۱، استقرار تأمین اجتماعی چندلایه برای حمایت از افراد آسیب‌پذیر و فاقد پوشش بیمه‌های اجتماعی به یک ضرورت تبدیل شد.

یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های «سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی» پیاده‌سازی نظام تأمین اجتماعی چندلایه است. در ابتدای این سند ابلاغی در ارتباط با اهداف حمایتی آن آمده است: «ایجاد رفاه عمومی، برطرف ساختن فقر و محرومیت، حمایت از اقشار و گروه‌های هدف خدمات اجتماعی از جمله بی‌سرپرستان، از کارافتادگان، معلولان و سالمندان و آنچه از اهداف رفاه و تأمین اجتماعی که در اصول (۳، ۲۱، ۲۸، ۳۱ و ۴۳) قانون اساسی آمده است، اقتضاء می‌کند نظامی کارآمد، توانمندساز، عدالت‌بنیان، کرامت‌بخش و جامع برای تأمین اجتماعی همگان که بر گرفته از الگوهای اسلامی-ایرانی و مبتنی بر نظام اداری کارآمد، حذف تشکیلات غیر ضرور و رفع تبعیض‌های ناروا و بهره‌گیری از مشارکت‌های مردمی باشد، طراحی و اجرا شود.» در ادامه، ترتیباتی برای رسیدن به این اهداف بالادستی و به طور مشخص حمایت از گروه‌های هدف خدمات اجتماعی از جمله بی‌سرپرستان، از کارافتادگان، معلولان و سالمندان در نظر گرفته شده است. اولین ترتیب الزامی، «استقرار نظام تأمین اجتماعی به صورت جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد، فراگیر و چندلایه» است. ایجاد یک سازوکار تخصصی و فرایختشی به منظور حفظ انتظام و انسجام امور مربوط، لایه‌بندی و سطح‌بندی خدمات، ایجاد وحدت رویه، اعمال نظارت راهبردی در تکوین و فعالیت سازمان‌ها و صندوق‌ها و نهادهای فعال در قلمروی امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و شکل دهی پایگاه اطلاعات، بارعایت ملاحظات امنیتی مربوط به نیروهای مسلح و دستگاه‌های امنیتی کشور» به عنوان زیرساخت‌های موردنیاز برای استقرار تأمین اجتماعی چند لایه مؤثر الزام شده است.

نقش دولت و سازمان‌های حاکمیتی در سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند بسیار تعیین‌کننده باشد؛ به طوری که «حمید حاج اسماعیلی» که از اوبه عنوان کارشناس اقتصادی و فعال حوزه کارگری نام برده می‌شود این دخالت‌ها را راهگشا یا عامل اصلی ناترازی منابع سازمان تأمین اجتماعی می‌داند. در ادامه گفت وگو با این کارشناس را بخوانید.

نقش سازمان‌های حاکمیتی در خصوص مانده صندوق‌های بیمه‌ای چیست؟
سازمان‌های بیمه‌ای معمولاً دو نوع نقش دارند؛ محاسبات مشتری و بیمه‌پردازی که خدمات درمانی شاغلان یا بازنشستگان تحت پوشش را شامل می‌شود و معمولاً در همه سازمان‌های بیمه‌ای مرسوم است به صورت کاملاً شفاف انجام شود. این اولین گامی است که در گذار بیمه‌پردازی و ارائه خدمات وجود دارد. سازمان‌های بیمه‌ای نقش دیگری هم دارد که نقش حاکمیتی، دولتی و ملی است. صنعت بیمه شکل می‌گیرد تا خسارت‌ها را کاهش دهد و خدمات به طور ساماندهی شده انجام شود. در این نقش اهداف بیمه‌ها و صندوق‌ها و سازمان‌های بیمه‌ای تقویت خدمات متعددی است که برای توسعه کشور، توسعه نیروی انسانی و پشتوانه خانوادگی آنها نیاز است.

این دو نقش هم‌زمان وجود دارد؛ برای همین بسیاری از دولت‌ها معمولاً خود در سازمان‌های بیمه‌ای سرمایه‌گذاری

پیاده‌سازی نظام تأمین اجتماعی چندلایه
پس از ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی توسط مقام معظم رهبری، قوه مجریه مکلف شد با کمک مجلس شورای اسلامی و قوه قضاییه و با بسیج دستگاه‌های مسئول، برنامه جامع تحقق این سیاست‌ها را شامل تقدیم لوایح، تصویب مقررات و اقدامات اجرایی لازم در مدت شش ماه ارائه دهد. هر چند به این تکلیف در ماه‌های بعد تاندازهای عمل شد، اما هنوز تا استقرار و پیاده‌سازی تأمین اجتماعی چندلایه، راهی طولانی در پیش داریم.

ضرورت ایجاد یک نظام چندلایه تأمین اجتماعی بر کارشناسان و مسئولان امر پوشیده نیست. حمایت از طبقات در معرض خطر و خارج از شمول صندوق‌های بیمه‌ای کشور بر اساس قانون اساسی بر عهده دولت است و تنها راهکار حمایت مستمر و مؤثر از این گروه‌ها، یک نظام تأمین اجتماعی سطح‌بندی شده است که علاوه بر لایه بیمه‌ای، دارای لایه‌های امدادی (برای حمایت از افرادی که نمی‌توانند پرداخت حق بیمه کامل را تقبل کنند) و حمایتی (برای پوشش تأمین اجتماعی افراد فاقد توانمندی مالی و در معرض آسیب) باشد. تأمین اجتماعی چندلایه، تنها نظام تأمین اجتماعی است که می‌تواند فراتر از صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی شاغلان، شهروندان ناتوان و فاقد شغل را نیز تحت پوشش خدمات درمانی و مستمری قرار دهد. اولین بار در ۲۷ اردیبهشت‌ماه سال ۹۶، «سند نظام تأمین اجتماعی چندلایه کشور» با تمرکز بر «توانمندسازی اقشار کم‌درآمد»، «مصون‌سازی صندوق‌های بازنشستگی از افزایش بار مالی» و «اولویت‌بندی خدمات بهداشتی و درمانی» پس از سه سال کار کارشناسی منتشر شد. این سند بر اساس ماده (۲۷) قانون برنامه پنجم توسعه به دولت مجوز برقراری و استقرار نظام تأمین اجتماعی چند لایه را با رعایت حداقل سه لایه شامل «مساعادت‌های اجتماعی»، «بیمه‌های پایه» و «بیمه‌های مکمل» می‌داد.

و در واقع کمک می‌کنند که صنعت بیمه شکل گیرد و تقویت شود تا خدمات مؤثری ارائه شود. این نقش‌ها در صندوق‌های بازنشستگی دولتی و تأمین اجتماعی به‌شدت پررنگ است؛ بخصوص که این سازمان‌ها، سازمان‌های بزرگ بیمه‌ای در کشور هستند و خدمات رفاهی، درمانی و بازنشستگی را ارائه می‌دهند و نزدیک به ۹۰ درصد جمعیت کشور که حقوق‌بگیران هستند از این صندوق‌ها خدمات می‌گیرند. این موضوع نشان‌دهنده نقش حاکمیتی است که باید در آنجا سرمایه‌گذاری شود. گام دوم خدماتی است که به توسعه نیروی انسانی، کاهش هزینه‌ها، تقویت امنیت عمومی و ملی کشور کمک می‌کند؛ کمک‌هایی که دولت از محل حمایت‌های صندوق بیمه‌ای انجام می‌دهد.

شما معتقد به ضرورت سرمایه‌گذاری دولت در بیمه و تأمین اجتماعی هستید؟

به طور حتم باید سرمایه‌گذاری انجام شود. پس از آسیب‌شناسی‌ای که طی چند دهه در صندوق‌های سرمایه‌گذاری بیمه‌ای در ایران صورت گرفت، خصوصاً صندوق تأمین اجتماعی که یک سازمان غیردولتی محسوب می‌شود که توسط دولت اداره می‌شود و بزرگترین سازمان بیمه‌ای در کشور است بعد از ۷۰-۶۰ سال فعالیت در ایران به نقطه حساسی رسید که نشان می‌دهد بدون حمایت دولت در مقاطع خاص دچار مشکل می‌شوند. سازمان تأمین اجتماعی نیز جدای از مطالباتی که از نهاد دولت به واسطه تعهداتش

به صورت تمام‌وقت مشغول به کار بوده‌اند، ۷۱ درصد کل شاغلان است. معیار اشتغال تمام‌وقت، بر اساس آنچه قانون کار جمهوری اسلامی ایران مشخص کرده ۴۴ ساعت کار در هر هفته را شامل می‌شود. به این ترتیب تا پایان تیرماه امسال تنها ۲۹ درصد شاغلان کشور به صورت پاره‌وقت مشغول به کارند. کریمی‌پیرانوند می‌گوید: «در چهار ماهه اول امسال نسبت به همین مدت در سال گذشته، برنامه اشتغالزایی دولت چهار درصد جلوتر است.»

معاون وزیر کار بهبود آمارهای حوزه اشتغال را در مسیر شعار ایجاد یک میلیون شغل در سال دانست و با اشاره به کاهش آمار بیکاری در تابستان سال ۱۴۰۲ افزود: «امسال تعهدی که برای کل کشور با کمک وزارت کشور در نظر گرفتیم، یک میلیون و ۸۸ هزار و ۶۰۹ فرصت شغلی است که بین ۳۱ استان کشور تقسیم شده است. استانداران در

۱۱ مزیت مهم

در همان زمان انتشار سند، احمد میدری معاون رفاه وقت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اعلام کرد: «استقرار نظام تأمین اجتماعی چندلایه ۱۱ مزیت به دنبال دارد. شش مورد از مهمترین مزایای مورد اشاره، «تخصصی کردن حوزه‌های امدادی، حمایتی و بیمه‌ای مبتنی بر تفکیک و تمایز امور تقسیم کار»، «سطح‌بندی و اولویت‌بندی خدمات و پوشش»، «تمرکز حمایت‌ها و کمک‌های مالی دولت»، «مانعت از سرریز بار مالی مضاعف بر دوش دولت»، «استانداردسازی بیمه‌های تکمیلی»، «ساماندهی لایه بیمه‌ای در حداقل دو سطح بیمه‌های فراگیر» و بیمه‌های اجباری، عنوان شد. با این حال، این مهم تا ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی در فروردین‌ماه سال ۱۴۰۱ باز هم به تعویق افتاد. «امروز همچنان بعد از گذشت چند سال، هنوز در نیمه راه هستیم و لایه‌های مختلف نظام تأمین اجتماعی به مرحله اجرایی شدن و کارایی اجتماعی نرسیده‌است. علیرضا حیدری، کارشناس حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در ارتباط با مزایای نظام تأمین اجتماعی چندلایه و الزامات پیاده‌سازی آن در گفت‌وگو با آتینو گفت: «در طبقه‌بندی‌های نظام چند لایه تأمین اجتماعی، سه لایه بیمه‌ای، بیمه پایه و بیمه مکمل مطرح است. باید ابتدا در مورد این دو مؤلفه -بیمه پایه و بیمه مکمل- تعاریف مشخص شده و زیرساخت‌ها فراهم آید. باید کف و سقف بیمه‌ای شاغلان معلوم شده و تمایز گذاری‌ها و تقسیمات مشخص شود.»

او افزود: «در لایه‌های امدادی و حمایتی نیز باید میزان حمایت‌های دولت، اعتبار موردنیاز و جامعه مشمولان به دقت مشخص شود، اما مهمترین مزیت این نظام چندلایه، تحقق اصل (۲۹) قانون اساسی است که تأکید دارد همه شهروندان باید مشمول خدمات درمانی، بیمه‌ای، بازنشستگی و سایر حمایت‌های اجتماعی باشند. بدون استقرار لایه‌های غیربیمه‌ای؛ بخصوص لایه حمایتی، تحت پوشش قرار دادن اقشار آسیب‌پذیر ممکن نیست. برای مثال، امروز مستمری

ایجاد شده اکنون دچار مشکل شده که بدون سرمایه‌گذاری و حمایت نهاد دولت، تداوم خدمات و پایداری خدمات‌دهی در کشور امکان‌پذیر نیست، برای همین یک ناترازی جدی بین درآمدها و هزینه‌های سازمان وجود دارد که با گذشت زمان، بیشتر خود را نشان می‌دهد.

در بهبود شرایط تأمین اجتماعی اصلاح برخی قوانین چه تأثیری دارد؟

بخش مهمی از تعهداتی که دولت، مجلس و برخی از نهادهای بانفوذ حاکمیتی به سازمان تأمین اجتماعی تحمیل می‌کنند، مثلاً برای گروه‌های سنی خاص تصمیماتی گرفته می‌شود تا از خدمات سازمان تأمین اجتماعی برخوردار شوند، بر فرض زودتر بازنشسته شوند یا شغل شان سخت و زیان‌آور تعریف شود و یا پرداختی آنها به سازمان تأمین اجتماعی از آن روند محاسبات بیمه‌ای خارج شود؛ همه اینها می‌تواند بار مالی سازمان تأمین اجتماعی را افزایش دهد و این یکی از مشکلات بزرگی است که از آن غفلت شده و طی ۴۰ سال گذشته مستمر ادامه داشته. در حال حاضر نزدیک به هزار شغل سخت و زیان‌آور در کشور داریم که معمولاً بخش زیادی از آنها از سنوات ارفاقی در سازمان تأمین اجتماعی استفاده می‌کنند که بار مالی زیادی را برای ایجاد می‌کنند. حتی تحقیقات و پژوهش یا مشاوره فنی در مورد مشکلاتی که چنین تصمیماتی ایجاد می‌کند، انجام نشده، اینکه چقدر به سازمان آسیب می‌رساند و در درازمدت چه تأثیری در سازمان تأمین اجتماعی ایجاد می‌کند.

شورای استان خود این تعهد را بین دستگاه‌های سطح استان تقسیم خواهند کرد.»
اشتغال تمام‌وقت یکی از مؤلفه‌های اصلی اشتغال شایسته به شمار می‌رود که توسط سازمان بین‌المللی کار توصیه شده است. کار پاره‌وقتی که از امنیت شغلی نسبی برخوردار نباشد و با درآمد آن نتوان هزینه‌های حداقلی زندگی را تأمین کرد، «شغل شایسته» محسوب نمی‌شود. در این فضا، بهبود ۱۷ درصدی آمار اشتغال تمام‌وقت در کشور، یک اتفاق مثبت و یک گام رو به جلو در جهت تأمین فرصت‌های شغلی شایسته برای نیروهای جوانی کار محسوب می‌شود. داده‌های رسمی نشان می‌دهد در بهار امسال، آمارهای اشتغالزایی بهبود نسبی داشته‌اند. تعدادی از دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی کشور در برنامه اشتغالزایی دولت متعهد به ایجاد یا حمایت از اشتغال شدند که بر اساس آمارهای

پرداختی به معلولان نامکفی است. اگر لایه حمایتی به دقت طرح‌ریزی و اعتباربخشی شود، به معلولان مستمری کافی و شایسته پرداخت خواهد شد.»

حیدری تأکید کرد: «استقرار تأمین اجتماعی چندلایه نیازمند صرف بودجه، هزینه و کار کارشناسی دقیق است. برای استقرار این نظام باید در بسیاری از واقعیات از جمله قراردادهای تأمین اجتماعی با ارائه‌دهندگان خدمت، بازنگری صورت گیرد.»

با وجود گذشت بیش از یک سال از ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی، هنوز تا فراهم شدن نقشه راه و تأمین اعتبار مستمر برای تأمین اجتماعی چندلایه، فاصله داریم. به گفته حیدری، «در برنامه هفتم توسعه به الزامات تأمین اجتماعی پیاده‌سازی سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی موفق باشیم، باید به این مهم بیشتر توجه کنیم. سطح‌بندی تأمین اجتماعی بایستی به مرحله اجرا برسد و از برنامه به فعل در آید.»

آمارهایی که سازمان تأمین اجتماعی استخراج کرده تقریباً متوسط سن بازنشستگی به صورت عمومی زیر ۵۰ است؛ به دلیل اینکه مشاغل سخت و زیان‌آور داریم. همچنین افرادی که از تخفیفات سنی استفاده می‌کنند و بازنشستگی پیش‌از‌معد می‌گیرند، اینها شرایطی است که دولت و مجلس آنها را تصویب کردند و به سازمان تأمین اجتماعی تحمیل می‌کنند. این یکی از موضوعاتی است که حتماً باید مورد بازنگری قرار گیرد تا جلوی آن گرفته شود. اینها مسیرهایی است که اگر ما روی آن بخش‌ها کار تخصصی انجام دهیم می‌توانیم به تقویت سازمان تأمین اجتماعی کمک کنیم.

از جمله مسائلی که در کسری بودجه صندوق‌ها تأثیر دارد، ناترازی و تحولات اقتصادی و موارد خارج از کنترل است. اینها را چگونه می‌توان مدیریت کرد؟

مادامی که سازمان تأمین اجتماعی مستقل و سهم نظارتی و مدیریتی شرکای سازمان تأمین اجتماعی مثل کارگران و کارفرمایان را بیشتر نکنیم، دخالت دولت‌ها همچنان ادامه می‌یابد. طی سال‌ها و در دولت‌های مختلف، منابع سازمان مورد تعرض قرار داشت، پرداخت‌هایی که برای کارهای خاص از منابع سازمان انجام شد برای فعالیت‌هایی غیرمرتبط با فعالیت‌های قانونی سازمان تأمین اجتماعی و یا پرداخت‌هایی که حتی برای بخش فوتبال و... انجام شد؛ حتی سرمایه‌گذاری‌های غیرمفیدی که از طریق منابع سازمان تأمین اجتماعی صورت گرفت و تصمیماتی که کاملاً اقتصادی نبود.

ارائه شده توسط معاون وزیر کار، «میزان عملکردشان یا به عبارتی تعهدشان به برنامه اشتغالزایی به ۲۴ درصد رسید، در حالی که این میزان در سال گذشته در همین بازه زمانی ۱۹٫۵ درصد بود.» این پیشرفت نشان می‌دهد برنامه اشتغالزایی دولت سیزدهم، امسال از سال گذشته چهار درصد جلوتر است. بازخوانی هم‌زمان رشد چهار درصدی اشتغالزایی دستگاه‌های متعهد و رشد ۱۷ درصدی اشتغال تمام‌وقت در کشور نشان می‌دهد فضای اشتغال به سمت تمرکز بر بازار کار رسمی و شایسته پیش رفته است. فرصت‌های شغلی ایجاد شده توسط دستگاه‌های دولتی و اجرایی، در زمره مشاغل تمام‌وقت و باکیفیت محسوب می‌شوند و به همین دلیل می‌توان استدلال کرد با اشتغالزایی در این حوزه، از میزان اشتغال پاره‌وقت و در سطحی فراتر، اشتغال کاذب کاسته شده است.